

Педагог у XXI столітті

Бардадим Олег Валерійович,

вчитель хімії

Смілянської загальноосвітньої школи I-III ступенів №6

Смілянської міської ради Черкаської області

Відіграє важливу роль к навчальному процесі відіграю якості, якими володіє педагог. Сучасний світ хоче бачити сучасного педагога. То який же він?

Ключові слова: педагог, вчитель, сучасний педагог

Кожен рік різні агенції складають різні рейтинги тих професій, які можуть зникнути. Серед цього списку важко знайти професію педагогу, оскільки вона є «вічною» і потреба її буде постійною. Педагоги закладають цеглинки майбутнього цивілізації. З глибокої давнини шанували і цінували їх, бо це за Макаренком «інженери дитячих душ».

Коріння цієї професії йдуть у стародавні часи. Спочатку її не виділяли окремо. Просто старше покоління передавало свої знання та навички молодшим. Завдяки такій наступності первісне суспільство розвивалося.

Перші згадки про вчителів, як про представників окремої професії, зустрічаються у Конфуція. Мудрець писав, що педагоги повинні передавати нові знання. Великий ривок у розвитку сфери відбувається в Стародавній Греції. Тут з'являються перші громадські навчальні заклади – школи та ліцеї. Давньогрецькі мудреці часто виступають у ролі викладачів у своїх установах. У Середні століття освіта стає обов'язковим для правителів і ченців. З'являються університети.

В епоху Нового часу освіта стає масовим. Вчиться практично вся знать. Освіту можуть отримувати і дівчата. Для них створюються спеціальні закриті інститути, де вивчаються іноземні мови, музика, правила хорошого тону.

Молоді люди отримують військові спеціальності. В цей же час стає популярним навчання на дому.

Пізніше відкриваються громадські та недільні школи. Тепер доступ до освіти отримують і простолюдини. Охоплювати абсолютно усе населення навчання стала в радянський час. Тоді відкрилися школи практично в кожному селі. У цей же період професія педагога стала однією з найпоширеніших [1].

Професія має свої позитивні та негативні сторони.

Негативна сторона. Труднощі цієї діяльності – незаперечний факт. Професія учитель, плюси і мінуси якої ми розглядаємо, вимагає від людини великого терпіння. Адже школярі не завжди бувають веселими, розумними і ввічливими. Іноді зустрічаються "Важкі" діти, двієчники, хулігани. Всі малюки різні, і розгадати їх - це півсправи. Потрібно вміти знайти до всіх без винятку підхід, поставити їх на стезю виправлення, переконати в тому, що вчення – світло, а темрява буде в житті обов'язково, якщо вести себе неналежним чином. До мінусів також можна віднести постійні стресові ситуації, пов'язані з роботою з неповнолітніми. Учитель за кожного у відповіді. І якщо з учнем щось трапиться, то винен буде вчитель, мовляв, не доглядив. Низька зарплата і робота на дому, пов'язана з перевіркою зошитів, також не кожному до душі. Підготовка до нових уроків забирає масу особистого часу, що, без сумніву, є зворотною, що не дуже приємною, стороною медалі.

Позитивна сторона. Як і будь-який інший вид діяльності, це заняття теж має дві сторони медалі. Професія учитель, плюси і мінуси якій тісно переплелися, дуже не проста і, напевно, одна з найскладніших. Позитивна сторона – це постійне спілкування з дітьми. Якщо ви їх любите, то викладання принесе вам ні з чим не порівнянне задоволення. Постійно бути зі школярами, слухати їх ще такі "зелені" думки, бачити щирі посмішки – дорогого коштує. Тривалу відпустку – теж позитивна сторона. Коли в школі канікули, вчитель теж може перепочити і розслабитися. Хоча це рідко роблять люди, чия професія вчитель. Плюси і мінуси цієї діяльності видно як на долоні. Тому державну роботу, соціальні гарантії, які вона дає, і стабільність можна також віднести до переваг.

Безумовним плюсом також є постійна робота над собою, самонавчання, адже прогрес йде вперед, і знання потрібно давати, йдучи в ногу з часом [2].

Навчальний процес у спрощеному вигляді зводиться до взаємодії вчителя та учня. Нова українська школа на своїй інтернет-платформі створила ідеальну модель випускника, але в ній нічого не говориться про сучасного педагога [3].

Закон про «Про освіту» та «Про загальну середню освіту» в загальному описує педагога. Наведені нижче цитати із цих законів відповідно.

«Педагогічним працівником повинна бути особа з високими моральними якостями, яка має відповідну педагогічну освіту та/або професійну кваліфікацію педагогічного працівника, належний рівень професійної підготовки, здійснює педагогічну діяльність, забезпечує результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладах системи загальної середньої освіти. Перелік посад педагогічних працівників системи загальної середньої освіти встановлюється Кабінетом Міністрів України» .

«На посади педагогічних працівників приймаються особи, фізичний і психічний стан яких дозволяє здійснювати педагогічну діяльність та які мають освітню та/або професійну кваліфікацію, що відповідає встановленим законодавством, зокрема професійним стандартом (за наявності), кваліфікаційним вимогам до відповідних посад педагогічних працівник».

Для того, щоб розуміти предмет дискусусу необхідно перш за все дати характеристику даному означенню

Педагог – це особа, яка веде викладацьку й виховну роботу або розробляє проблеми педагогіки [4].

У тлумачному словнику можна й синоніми зустріти й значення учитель – це особа, яка навчає, викладає який-небудь навчальний предмет у школі; Людина, яка є авторитетом у якій-небудь галузі, яка впливає на інших, передає свій досвід, знання, служить для них прикладом [4].

То якими якостями має володіти сучасний вчитель у 21 столітті? Ми пропонуємо наступні критерії:

- особистісними якостями (наприклад, харизма, інтелігентність, талановитим, терпеливість, гуманність);
- знати досконало власний предмет;
- знати іноземну мову;
- володіє цифровими засобами;
- знати психологію (особливо різні психологічні прийоми та засоби);
- знати педагогіку (проводжувати сучасні інтерактивні технології, групові).

На додачу до цього мають ще додатися наступні виміння такі як:

- бути артистичним;
- мати власні принципи;
- бути філософом;
- вміти впроваджувати ідеї;
- переймати досвід;
- мати власні принципи;
- вміти вирішувати проблеми;
- проводити аналіз та самоаналіз педагогічних дій на ситуакацій;
- любити дітей;
- постійно прагнути до нового та постійно вчитися;
- вміти «запалити» іскру до знань.

Олександр Антонович сформулював кілька порад освітянам щодо забезпечення умов самореалізації і учня, і вчителя. Зокрема:

«Життя зобов'язує кожного педагога передусім відтворити, зберегти ті надбання, що мали минулі покоління» [5, с. 24];

«Дорогі колеги, не чорніть себе! Почорнієте! Не така вже й погана наша консервативна освітянська система. Не лякайте один одного кризою» освіти. Йде закономірний процес, в якому школа разом із наукою має бути хоч на півкроку попереду від суспільства» [6, с. 7–8];

«Яким же має входити в клас учитель сьогодні? Думається, насамперед озброєний педагогікою світу – педагогікою гуманізму, демократії, нового мислення» [8].

Сучасний педагог має отримувати задоволення від самого навчального процесу. Якщо учень отримав знання і може їх застосувати у нестандартних ситуаціях, то вчителі отримають від цього позитивні емоції та ще більше самомотивуються.

Отже, все життя людина вчиться, але у ранні роки їй потрібні наставники, тобто вчителі. Наприклад, якби не вчитель Арістотель, який навчав Олександра Македонського, то можливо ніхто б не дізнався про майбутнього полководця світу. Сучасні реалії вимагаються від вчителя ще більшої титанічної праці, ніж це було раніше.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Професія вчитель: опис, плюси і мінуси роботи [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://jwoman.in.ua/profesiya-vchitel-opis-plyusi-i-minusi-roboti.html>

2. Професія учитель: плюси і мінуси. Специфіка роботи та вимоги до педагогів [Електронний ресурс] / Режим доступу:

<http://faukr.ru/kar-era/120675-profesija-uchitel-pljusi-i-minusi-specifika-roboti.html>

3. Випускник нової школи [Електронний ресурс] / Режим доступу:<http://nus.org.ua/about/graduate/>

4. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970—1980) [Електронний ресурс] / Режим доступу:<http://sum.in.ua/s/pedaghigh>

5. 210 шкільних лінійок. Загальношкільні лінійки, проведені в сільській школі протягом 1998–2000 років: Метод. посіб. / О. А. Захаренко, С. О. Захаренко. – Сахнівка: б.в., 2002. – 295 с.

6. Захаренко О. А. Слово до нащадків / О. А. Захаренко – Черкаси, 2004. – 77 с.

7. Захаренко О. А. Виступ на Міжнародному конгресі Руху«Педагоги за мир», м. Новосибірськ, 1989. – Приватний архів родини Захаренків. – П. 58